

Alg. 521

Wniosek

posłów Skołyszewskiego, Pastora i tow.

Wysoki Sejmie :

Z pomiędzy prac mogących poziom gospodarczy kraju i wydajność produkcji ziemi rolnej podnieść, pracy, której wynik jest zupełnie pewnym, efekt finansowy nie ulega wątpliwości, jest praca na polu drenowania i melioracyj gruntów rolnych.

Z zestawienia krajowego biura melioracyjnego wynika, że mamy w kraju przeszło 1,500.000 morgów ziemi, które osuszenia wymagają, z tych w przybliżeniu 1,000.000 morgów należy do włościan, zaś 500.000 morgów do właścicieli obszarów dworskich.

Biorąc pod uwagę, że przez drenowanie gruntu, wydajność jednej morgi przy uprawie roślin okopowych podnosi się o około 100% wartości produkcji brutto, zaś przy uprawie roślin zbożowych i pastewnych o 10% tej samej wartości, dalej przyjmując, że w płodozmianie co dziesiąty rok przychodzi uprawa roślin okopowych, a wartość przeciętna ziemiopłodów na 1 morgu 100 K., otrzymamy następujący coroczny ubytek dochodu z uprawy ziemi, przez zaniechanie przeprowadzenia drenowania gruntów :

$$\begin{array}{rcl} 10\% \text{ z } 1,500.000 \text{ morg} & = & 150.000 \text{ morg} \times 100 = 15.000.000 \text{ K.} \\ 90\% \text{ z } 1,500.000 \text{ } & \text{ } & \text{ } = 1,350.000 \text{ } \times 10 = 13.500.000 \text{ } \\ & & \text{Suma} \quad \quad \quad \underline{28.500.000 \text{ K.}} \end{array}$$

To wysokość ubytku renty rocznej, dochodu rocznego, który skapitalizowany na 5% daje olbrzymią kwotę 570,000.000 K. czyli sumę przeszło pół miliarda koron.

Jest to rachunek raczej za niski jak za wysoki.

Biorąc pod uwagę, że przeciętne koszty drenowania gruntów wynoszą 120 K. za jedną morgę, otrzymamy wydatek $1,500.000 \times 120 =$ suma 180,000.000 K. potrzebnych na przeprowadzenie robót. Pieniądze wydane na takie roboty przeszłyby prawie wyłącznie do rąk ludności, pracującej. Zaś przyjmując okres wykonania robót na lat 50, otrzymamy wzmoczenie zarobku w kraju o 3,600.000 K. rocznie.

Ponieważ przeprowadzenie takich robót bez pomocy państwa i kraju jest ze względu na brak finansowych środków włościanstwa i średnich właścicieli ziemi rzeczą niewykonalną, Wysoki Sejm uchwałą z 5. lipca 1901 r. przeznaczył kwotę 500.000 K. płatną w 10 latach po 50.000 K. w celu subwencyjonowania drenowań włościańskich do 1/3 kosztów budowy, zaś uchwałą z dnia 11. listopada 1904 r. wezwał c. k. Rząd do udzielania pożyczek bezprocentowych na cele drenowania w kwocie 5,000.000 K.

Wezwanie to korzystny odniosło skutek. Razem dotychczas na cele melioracji gruntów rolnych przyznano z funduszków kraj. i państwowych 6,000.000 K. w stosunku do potrzebnej na ten cel sumy kosztów, jest to zaledwie $3\frac{1}{2}\%$. W tym tempie prowadzona robota trwaćby musiała setki lat ze szkodą dla produkcji kraju olbrzymią.

Ażeby przyjść przeprowadzeniu tej ogromnej, nader ważnej pracy, potrzebna jest wydatniejsza, jak dotychczas ze strony państwa i kraju pomoc. Pomoc podobna dotychczas z powodu złego stanu funduszków kraju była niemożliwą do uzyskania. Ponieważ jednakże obecnie są widoki, że po r. 1910 uzyskać ma kraj znaczniejsze źródła dochodu, dla tego podpisani uważają za stosowne już w roku bieżącym podnieść myśl potrzeby przeprowadzenia robót melioracyjnych na większą skalę, w ten sposób, ażeby wszystkie potrzebujące drenowania i melioracji grunta rolne, mogły być w przeciągu lat 50-ciu zdrenowane i zmeliorowane, ażeby spółki wodne włościańskie otrzymać mogły na przeprowadzenie robót $33\frac{1}{3}\%$ tytułem bezzwrotnej zapomogi ze strony kraju i takież sam zasiłek ze strony państwa, ażeby drenowania prywatne na poparcie zasługujące otrzymać mogły 50% zwrotnej bezprocentowej zapomogi ze strony kraju i takież % ze strony państwa (zapomogi rozliczonej na długi termin spłat).

W tym celu wystarczy zupełnie wstawianie coroczne do budżetu kraj. maksymalnej kwoty 1,400.000 kor. na przeciąg lat pięćdziesięciu.

Podpisani stawiają wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Poleca się Wydziałowi kraj. przedłożenie na najbliższej sesji sejmowej projektu ustawy w celu przeprowadzenia drenowania i melioracji 1,500.000 morgów gruntów rolnych w ten sposób, ażeby :

a) praca mogła być wykonaną w przeciągu lat 50-ciu, począwszy najpóźniej od r. 1911;

b) ażeby drenowania i nawodniania włościańskie otrzymać mogły $33\frac{1}{3}\%$ bezwrotnego zasiłku z funduszków krajowych;

c) ażeby zasługujące na uwzględnienie melioracje prywatne otrzymać mogły 50% zwrotne bezprocentowe na długi termin spłat obliczone pożyczki z funduszków krajowych.

2. Wydział krajowy nawiąże rokowania z c. k. Rządem w celu uzyskania dla spółek wodnych i prywatnych melioracji takiej samej pomocy z funduszków rządowych, jaką otrzymywać będą z funduszków krajowych.

We Lwowie, dnia 9. listopada 1905.

Wnioskodawcy :

Skotyszewski i Pastor w. r.

Rayski, Wilczkiewicz, Maryewski, Tomaszewski, Witosławski, Szwed, Jabłoński, Huza, Michałowski, Łazarski, Żardecki, Rotter, Kramarczyk, Potoczek, Szponder, Buynowski, Jahl, Michalski.